

Statens landbruksforvaltning
Postboks 8140 Dep
0033 Oslo

Saksb.: Åsa Hellem
e-post: fmnoahe@fylkesmannen.no
Tlf.: 75 54 78 83
Vår ref.: 2014/929
Deres ref.: 13/34694
Vår dato: 06.03.2014
Deres dato: 30.01.2014
Arkivkode: 522.5

Høringsuttalelse - Forslag til endringer av sats- og beregningsforskriften - Avlingssvikt

Viser til høringsbrev av 29. januar 2014, med forslag til endring av sats- og beregningsforskriften – avlingssvikt. Vi velger her å gi våre anbefalinger først i brevet, deretter gi utdypende kommentarer til anbefalingene.

Anbefalinger fra Nordland

Fylkesmannen i Nordland tilrår at det jobbes videre med TINE Rådgivning sitt forslag med en beregningsmodell som er tilnærmet lik dagens modell, der det baseres på husdyrenes fôropptak, men at man holder innmarksbeite utenfor. (Jfr. side 3 i høringsbrevet fra SLF). Fylkesmannen mener at en slik modell i stor grad vil ivareta ønsket om forenkling av ordningen.

Hovedbegrunnelsen vår er at det er for stor spredning i avlingsnivå mellom foretak innad i kommunene til at foreslåtte normalavlinger vil gi et resultat som oppfattes rettferdig og forståelig av foretakene som rammes av avlingssvikt.

For ytterligere å forenkle saksbehandlingen anbefaler vi at muligheten til å justere avling på bakgrunn av fôranalyser ikke videreføres.

Til de foreslåtte endringer i øvrige vekstgrupper har vi ingen merknader.

Utdypende kommentarer

Forslaget som er til høring har forenkling som mål. Som en følge av at forslaget legger opp til at etterspurt datamengde reduseres, reduseres også kravet til dokumentasjon. Videre når etterspurt datamengde reduseres, forenkles også søknadsskjemaet. Da vil det også bli enklere å forstå beregningene som gjøres i saksbehandlingen. Forslaget synes i så måte å fylle ønsket om forenkling.

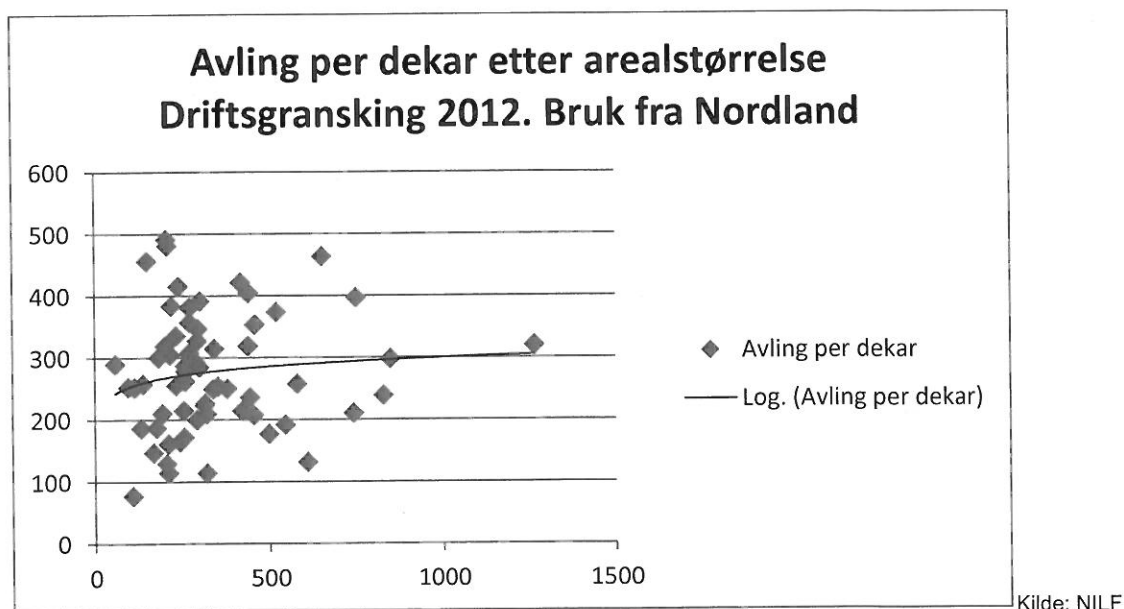
I gjeldende forskrift er det mulighet for å korrigere fôrverdiene dersom det kan dokumenteres (fôranalyser) at fôrmidlet har andre verdier enn standardverdien. SLF foreslår i høringsutkastet at denne muligheten videreføres. En videreføring av denne muligheten vil ikke bidra til ønsket forenkling.

Forslaget legger opp til fastsatte normalårsavlinger. Når skadeårets avling skal vektet mot en fastsatt normalårsavling, mener vi at foretak med god agronomi og god grovfôrproduksjon relativt sett vil komme dårligere ut enn foretak som har en drift med lavt avlingsnivå. Med fastsatte normalavlinger vil foretaket få vurdert om det har avlingssvikt i forhold til den fastsatte normalårsavlinga og ikke i forhold til foretakets eget avlingsnivå.

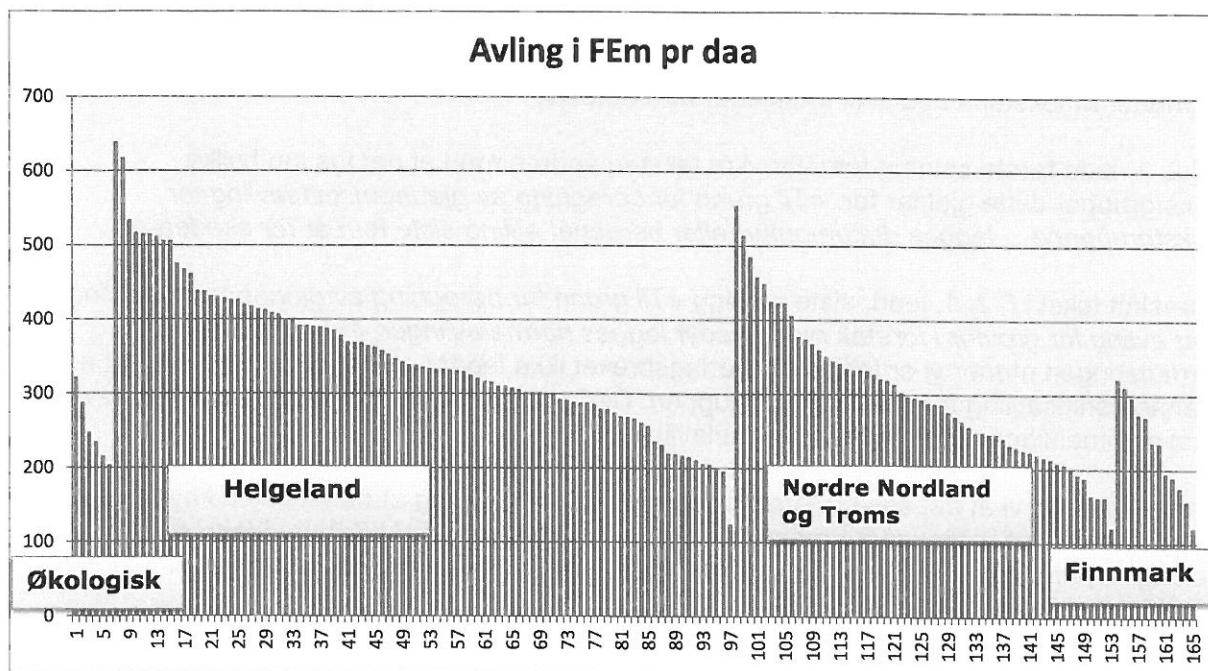
Det er stor variasjon i avlingsnivå mellom foretak i Nordland. Også innenfor kommunegrenser vil det være forskjell i naturgitte forhold og mellom drift på foretakene, som gjør at fastsatte normalårsavlinger blir feil i forhold til det reelle avlingsnivået på det enkelte foretak.

Det vil være mange faktorer som bidrar til at avlingsnivået varierer fra foretak til foretak. Driftsform, lengde på vekstsesong, antall døgngreder i vekstsesongen, agronomi, tilstand på drenering, jordtype, topografi, arrondering, kjøreavstander, andel leiejord og varighet på leieavtaler (man investerer mindre i leiejord der det ikke er langsiktige avtaler) mv.

Resultater fra Driftsgranskinger 2012 gjennomført av Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) viser at det er store variasjoner mellom Fem/daa. NILF finner liten sammenheng mellom størrelse på foretakets total areal og avlingsnivå per daa.

Også tall fra Tines effektivitetskontroll dokumenterer at det er store variasjoner i avlingsnivå mellom foretak. Illustrasjonen under er hentet fra Tines driftsanalyser i effektivitetskontrollen for regnskapsåret 2012. Det er beregnet nettoavling for grovfôr per daa.

Fylkesmannen i Nordland er klar over at det er ulike metoder som ligger bak de beregninger av Fem/daa som er gjort av NILF og TINE, men poenget er at begge metodene viser at det er stor spredning av avlingsnivå i Nordland. Derfor mener vi at det forslaget som foreligger med faste normalavlinger vil fylle ønsket om forenkling, men at forslaget kan gi uheldige resultater for det enkelte foretak. Slik forslaget foreligger mener vi at det vil kunne «belønne» foretak med dårlig agronomi.

For Nordland legger forslaget opp til at kommunene Bindal, Sømna og Brønnøy settes i gruppe 3, øvrige 41 kommuner settes i gruppe 2. Det framgår ikke av TINE sin graf om de foretakene som har høyest avling ligger i kommunene i gruppe tre eller om de ligger i kommuner i gruppe 2, men den viser at foretak i de 18 kommunene på Helgeland har en spredning fra ca. 640 Fem/daa til under 140 Fem/daa. Samtidig så ser vi at øvrige 26 kommuner i Nordland har en spredning fra ca. 550 Fem/daa til under 140 Fem/daa. Vi mener at dette viser at fastsatte normalavlinger vil ha større avvik mellom reell avlingssvikt og utbetalt erstatning enn dagens modell.

I år med få søknader om erstatning er ikke lang saksbehandlingstid hos Fylkesmannen et stort problem. Det tar imidlertid tid å få inn søknadene fra enkelte kommuner. For å redusere saksbehandlingstiden i kommunene kan det vurderes om det er mulig å ta inn en frist i forskriftene for når kommunene skal ha videresendt søknaden til fylkesmannen.

Saksbehandlingstiden hos Fylkesmannen vil øke i år med mange søknader om avlingssvikt, og det vil skje selv med et enklere regelverk. Normalt vil vi i slike tilfeller forsøke å avhjelpe situasjonen med at flere saksbehandlere deltar i saksbehandlingen.

Kommentarer til enkelte §§ - dersom foreslåtte beregningsmodell blir lagt til grunn slik det framkommer av høringsbrevet.

§ 2 - Om beregningen.

Vi mener at teksten i utkast til forskrift er noe upresis.

I § 2, 1. ledd første setning foreslår vi at teksten endres med at det tas inn hvilke vekstgrupper dette gjelder for. «Til grunn for beregning av gjennomsnittsavling for vekstgruppene... legges dokumentert eller beregnet avling siste fem år før skadeåret».

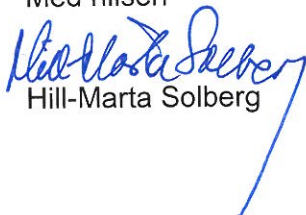
Foreslått tekst i § 2, 1. ledd, siste setning «Til grunn for beregning av gjennomsnittsavling ved avling for grovfôr i foretak med husdyr legges normalavlinger, jf. § 19.» Denne formuleringen mener vi er feil. Fordi høringsbrevet ikke legger opp til at det skal beregnes gjennomsnittsavling for denne vekstgruppen. Derimot legger det opp til at skadeårets avling skal sammenlignes med fastsatt normalavling.

Videre foreslår vi at det ses på formuleringene i § 2, 2. ledd og at den teksten knyttes opp mot teksten i det leddet som omhandler gjeldene vekstgruppe. At § 2 «ryddes» slik at vekstgruppene som beregnes på samme måte kommer i samme ledd, honning ett ledd og grovfôr med husdyr ett ledd.

§ 8 - Erstatningsberegning – avlingssvikt grovfôr i foretak med husdyr
Grovfôrareal som skal legges til grunn må være sammenfallende med koder og areal i søknad om produksjonstilskudd i jordbruket. Se tabell i forslag til § 19.

§ 19 Normalavlinger for grovfôr i Fem/daa
Foreslåtte beregning av normalavling basert på inndeling i fire grupper av kommuner framstår altfor grovmasket, jfr. vår tidligere argumentasjon.

Med hilsen

Hill-Marta Solberg

Monica Andreassen Iveland
Landbruks- og reindriftsdirektør